

Miljö- och energidepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
anna.m.carlsson@regeringskansliet.se

Remissvar Energimyndighetens rapport om kontrollstation 2019 för elcertifikatsystemet (ER 2018:25)

Solelkommissionen har tagit del av Energimyndighetens rapport med förslag om en stoppregel för elcertifikatsystemet. Solelkommissionen är ett nätverk som består av Vasakronan, HSB, JM, Telge Energi och Solkompaniet som arbetar för att skapa bättre regelverk för kundägd solet. Vårt mål är att solet år 2030 ska stå för 10 % av elbehovet i Sverige och därmed vara en viktig del i att nå målet om ett helt förnybart energisystem.

Vår syn är att det blivit allt tydligare att det är bråttom med denna omställning och att det därför är klokt att utveckla och inte avveckla elcertifikatsystemet som Energimyndighetens förslag innebär. Ett system som varit avgörande för den kraftiga utbyggnaden av förnybar energi i Sverige. Och som har kunnat ske till en för elkunderna låg kostnad med internationella mått. Det är ett system som funnits sedan 2003, kontinuerligt utvecklats och som har fått mycket goda betyg när olika typer av stödsystem har utvärderats.

Våra utgångspunkter

Elcertifikatsystemet har historiskt inte varit avgörande för solet i Sverige. Idag är dock elcertifikaten mycket viktiga för soletparker och större solcellsanläggningar. Fastighetsägarna har etablerat rutiner för att hantera dem och få del av värdet på elcertifikaten. Antalet stora soletanläggningar är dock fortfarande väldigt få. Enligt Energimyndighetens statistik för 2018 som publicerades i mars 2019 så byggdes endast fyra anläggningar över 1 MW under 2018 och det finns endast tio stycken totalt i Sverige. De senaste årens osäkerhet om elcertifikatsystemet och bristen på stoppregel är en viktig orsak. Det krävs långsiktiga och stabila regelverk för att få igång utbyggnaden av soletparker och större soletanläggningar.

Allt fler elbolag gör det enkelt för villaägarna att registrera sina soletanläggningar och få del av elcerten och även att sälja sina elcertifikat åt sina kunder. För villaägare är skattereduktionerna och investeringsstödet, som bör ersättas av en SolRot, viktigare än elcertifikaten. Med det tilldelningsstopp som vi föreslår kommer dock elcertifikaten vara en viktig intäkt även för villaägare.

Energimyndigheten som ansvarar för administrationen av elcertifikatsystemet har blivit allt bättre på att hantera och bygga upp systemstödet för solelanläggningar. Det är kort sagt ett väl fungerande system även för solel, precis som det har varit och är för vindkraft och annan förnyelsebar el.

Solelkommissionen är därför mycket kritiska till Energimyndighetens förslag att införa en tidsbaserad stoppregel vid utgången av 2030 och helt bortse från att skapa en balans mellan utbud och efterfrågan i systemet. Myndighetens förslag innebär att:

- Elcertifikatpriserna kommer att gå ned mot noll redan efter 2020 eftersom det kommer skapas stora överskott i systemet. I praktiken snabbavvecklas elcertifikatsystemet och det enda som behålls är administrationen av systemet fram till år 2045.
- Det innebär att förutsättningarna för solelparker och större solelanläggningar försämras kraftigt och att omställningen till ett helt förnybart elsystem tar längre tid.
- Det innebär att förutsättningarna ändras retroaktivt för de som investerat i förnybar energi de senaste tio åren.
- Att trovärdigheten för svenska regelverk skadas för lång framtid, vilket försenar utbyggnaden av förnybar energi för lång tid framåt och försvårar möjligheterna att nå målet om ett 100 % förnybar energisystem 2040.

Solelkommissionen föreslår tildelningsstopp, men utan tidsstopp

Vi anser att det är centralt att behålla en balans i systemet mellan utbud och efterfrågan. Vi har tidigare förespråkat en volymbaserad stoppregel för att säkerställa att utbud och efterfrågan ska vara i balans.

Både regeringen och utskott har, inför Energimyndighetens uppdrag, varit väldigt tydliga med att syftet är att stoppregeln ska skapa en balans mellan utbud och efterfrågan. Och att den ska undvika en priskollaps som skulle kunna motverka nya investeringar i förnybart.

Solelkommissionen stödjer därför förslaget om tildelningsstopp som har tagit fram av Bodecker och Svensk Vindenergi som innebär att:

Ett tildelningsstopp vid 696 miljoner utfärdade elcertifikat

Utgångspunkten för tildelningsstoppet är att säkerställa balansen i systemet så att det inte utfärdas fler elcertifikat än som efterfrågas under perioden¹ - för att få en fungerande marknad med prisbildning.

Tildelningsstoppet ger även rättvis fördelning av intäkter mellan nya och gamla investeringar genom att nya investeringar som inte är lika beroende av stödet får färre år av tilldelning.

¹ Total ambition inom ramen för det svensk-norska elcertifikatsystemet = 28,4+18=46,4 TWh.
46,4 TWh under 15 års tid ger totalt 46,4*15=696 miljoner elcertifikat.

Energimyndigheten har i sin rapport analyserat ett alternativ som de kallar "Stopp med avtrappningskvot". Det förslaget har ett antal likheter med att införa ett tilldelningsstopp. Myndigheten framhåller att det finns fördelar med detta alternativ jämfört med en volymstoppregel, genom att det alternativet inte blir lika abrupt och mer förutsägbart. Vi ser det som positivt att även myndigheten varit inne på detta alternativ, vilket gör att processen för att ta fram ett färdigt förslag för ett tilldelningsstopp med komprimerad kvotpliktskurva bör kunna göras på kort tid.

Inget tidsstopp ökar utbyggnaden av förnybar energi

Solelkommissionen föreslår även att det inte införs någon tidsstopp för nya anläggningar. Ett tilldelningsstopp utan tidsstopp innebär att det kommer att byggas mer förnybar energi än målet för elcertifikatsystemet. Det snabbar på utbyggnaden av förnybar energi, vilket Solelkommissionen ser som ett prioriterat mål. Samtidigt innebär tilldelningsstoppet att nya anläggningar får elcertifikat under en allt kortare tid, men jämfört med att inte få elcert alls så bidrar systemet till en fortsatt utbyggnad. Gamla anläggningar kommer få något färre elcertifikat utan en tidsgräns, men med tilldelningsstoppet så skapas en marknad med balans mellan utbud och efterfrågan. Det säkerställer för alla existerande anläggningar att elcertifikaten kommer ha ett värde även efter 2021.

Komprimerad kvotkurva med högre kvoter i början av perioden

Kvotkurvan komprimeras där kvoterna omfördelas med en något högre kvoter i början av perioden jämfört med en jämn fördelning av kvoterna från 2036-2037 och framåt. Det motverkar underkompensering till befintliga producenter i början av perioden och minskar överkompensering till nya anläggningar i slutet av perioden. Dessutom minskar den administrativa kostnaden att avsluta systemet betydligt tidigare än 2045.

Energimyndigheten bör få ett uppdrag att skyndsamt ta fram en ny komprimerad kvotkurva för att ge förutsättningar för att prisbildningen ska fungera väl. Idag gör osäkerheten om stoppregel och kvotkurva att prissättningen efter 2020 inte fungerar. Och därmed inte har den positiva påverkan på utbyggnaden av solelparker och annan förnybar energi som är syftet med systemet.

Mikroproduktionsanläggningar kvar i elcertifikatsystemet

Energimyndigheten föreslår i sin rapport att anläggningar mindre än 68 kW inte längre ska tilldelas elcertifikat. Motivet för myndigheten är att de medför mycket administration och att elcertpriserna med en stoppregel 2030 gör att priset blir nära noll.

Solelkommissionen ser elcertifikat för mindre anläggningar som en viktig del i ersättningen till kundägd solel. Och med förslaget om att införa ett tilldelningsstopp för elcertifikat kommer vi att ha ett system i balans och därmed kommer elcertifikaten ha ett värde även i framtiden. Den

absoluta majoriteten av anläggningar under 68 kW avser villor. Det är anläggningar som i normalfallet alltid har 50 % av solelproduktionen som överskott och där elbolagen idag köper både överskottselen och elcertifikaten. För dessa elcertifikat krävs ingen speciell mätning, eftersom överskottselen mäts av elnätsföretagen. Dvs den extra administrationen blir liten för elbolagen och ingen alls för kunderna.

De flesta flerbostadshus har även de anläggningar som är mindre än 68 kW. Allmännyttiga bostadsbolag, men även många privata fastighetsbolag och bostadsrättsföreningar, har normalt ett stort antal flerbostadshus i samma juridiska person. Det innebär att de inte omfattas av skattereduktionen för mikroproduktion som har ett tak på 30 000 kWh/år per juridisk person. Elcertifikaten är därför en viktig del av intäkterna för dessa kunder.

Vikten av systemet med Ursprungsgarantier (som har samma administration som elcertifikat) Energimyndigheten ansvarar även för systemet för ursprungsgarantier (UG), som är uppbyggt på samma sätt som elcertifikatsystemet. UG systemet har ingen bortre tidsgräns och är enligt Solelkommissionen en av hörnstenarna i omställningen till ett helt förnybart elsystem. Det är ett helt marknadsbaserat system och kommer att bli allt viktigare när elcertifikatsystemet inte längre är öppet för nya anläggningar. Det är genom UG:

- som kunderna kan säkra hur deras el produceras.
- som mervärdet av olika typer av förnybar el kan hanteras av elbolagen
- som intäkter till både kundägda solel och till alla andra elproducenter skapas

Mikroanläggningar för solel kommer att fortsätta att erhålla UG, vilket är viktigt och det gör att Energimyndigheten måste fortsätta sitt arbete att digitalisera sin administration oavsett om man tar bort elcertifikaten eller ej.

Stockholm 2019-04-04

Johan Öhnell
Ansvarig för Solelkommissionen